

2.ÜNİTE

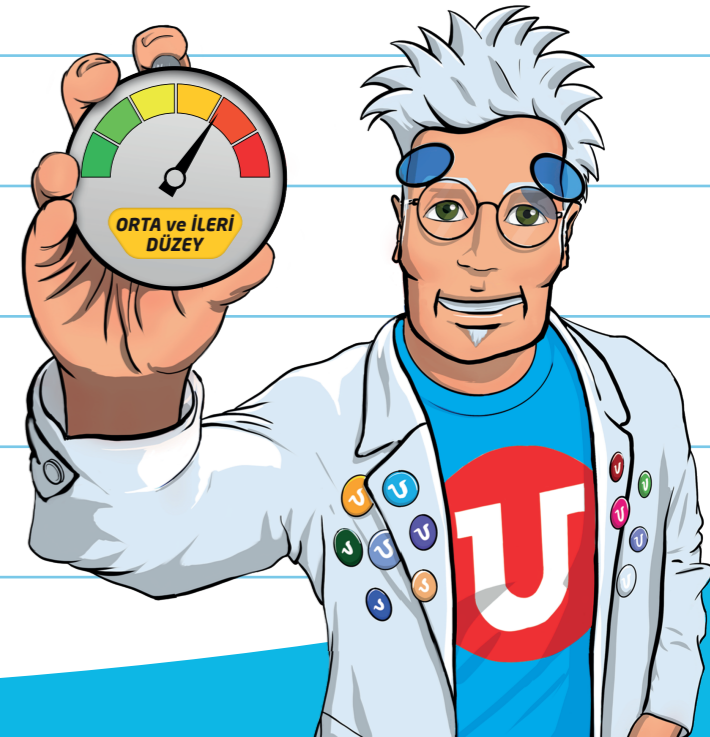
U

TYT Orta ve İleri Düzey Türkçe Soru Bankası

Cümlede Anlam İlişkileri

FATMA GÜL ÖRS

CÜMLEDE ANLAM İLİŞKİLERİ

NEDEN SONUÇ İLİŞKİSİ:

- Eylemin belli bir nedene, gerekçeye bağlı olarak sonuçlandığını ya da sonuçlanacağını bildiren cümlelerde söz konusudur. Bu bağlantı çeşitli eklerle ya da sözcüklerle sağlanır.

Bir Cümle İçindeki Neden - Sonuç İlişkisi:

- Şehrin kalabalığından çok yorulduğu için köye taşındı.
- Şehrin kalabalığından çok yorulduğundan köye taşındı.
- Şehrin kalabalığından çok yorulduğundan dolayı köye taşındı.
- Köye taşınması, şehrin kalabalığından çok yorulmasındandır.

★ **UYARI:** Yükleimde bulunan “-dan” eki cümleye sebep ilgilisi kattığı için cümle içinde aynı anlamı karşılayan bir sözcük veya ekin kullanılması anlatım bozukluğuna neden olur.

Örnek:

→ Köye taşınmasının **nedeni** şehrin kalabalığından çok yorulmasında**ndır**.

Örnek:

- (I) O, işlediği konuları genellikle Osmanlı imparatorluğunun çöküş döneminin başladığı 17. ve 18. yüzyıldan alır. (II) Oyunları o dönemin düşünüş biçimini, törelerini karikatürize ettiğinden değerlidir, (III) Güldürme ögesine bağlı kalarak bilgili bilgisiz, erdemli erdemsiz kişiler arasındaki çelişkileri yansıtır. (IV) Kurumların, dolayısıyla da toplumun hicvine yönelir. (V) Mizah anlayışı, geleneksel mizah anlayışımıza uyduğundan, yapıtlarından halk da hoşlanır, aydınlar da.
- Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

Cümler Arasındaki Neden - Sonuç İlişkisi:

→ (I) Okula gidemedim. (II) Rahatsızdım.

→ (I) Rahatsızdım. (II) Okula gidemedim.

UZMANLAR
YAYINLARI

Örnek:

- (I) Orhan Veli, şiirimizde yüzyıllardır egemen olan romantizmi yıkmıştır, (II) Somut ve belirgin bir insan sevgisini sanatımıza getirmiştir. (III) Şiirimizde alaysama ve gülümsemeye dayalı bir anlatımın ilk büyük temsilcisidir. (IV) Ancak, bu yenilikçi şair, “Yeni bir şiir nasıl olmalı?” düşüncesinin değil, “Eski şiir ne değildi?” düşüncesinin çevresinde dolaşmaya başladığı için kendini sınırlamıştır. (V) Bu da onun tam anlamıyla özgür olmasını daha ilk adımda engellemiştir. (VI) Bu yüzden, yeni bir akımın gizli, el değmedik olanaklarını kullanmaya pek fırsat bulamamıştır.
- Bu parçada Orhan Veli'nin şiirlerini yazarken istediği gibi davranamayışının nedeni numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtilmiştir?

Örnek:

- Yazınsal türler arasında en çok anı okumayı severim. (I) Çünkü yazarın özel yaşamından ayrıntılar vardır anılarda. (II) Hele yayımlanacağı düşünülmeden yazılmışsa daha da çoktur bu ayrıntılar. (III) Ya yayımlanmak için yazılmışsa.., (IV) O zaman da yazarın bir başka biçimde anlattığı iç dökmelerini, öfkelerini buluruz anılarda. (V) Elimdeki kitap da mektuplara, anı defterlerine yaslanarak oluşturulmuş.
- Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi kendinden önceki cümlenin gerekçesi durumundadır?

AMAÇ - SONUÇ İLİŞKİSİ:

- İstanbul'a gitmek üzere yola çıktı.
- İstanbul'a gitmek için yola çıktı.
- İstanbul'a gitmek amacıyla yola çıktı.
- İstanbul'a gideyim diye yola çıktı.

Örnek

(I) Geri dönüştürülmüş malzemelerle yapılan "Plastiki" adlı yelkenli tekne 20 Mart 2010'da yüz gün sürecek yolculuğuna başladı.

(II) San Francisco'dan hareket eden Plastiki'nin yolculuğu Sydney'de sona erecek.

(III) Yolculuk sırasında güzergâh üzerindeki Kuzey Pasifik Girdabi'nda toplanmış büyük çöp yığınından örnekler alınacak, aynı zamanda teknenin yapımında kullanılan malzemelerin dayanıklılığı da test edilmiş olacak.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde amaç söz konusudur?

★ **UYARI:** Açıklayıcılık ilişkisi

Örnek:

→ **(I)** Mimar Sinan'ın yapıtları olağanüstü bir bitmişlik hali içindedir. **(II)** Ne bir tuğla eksik, ne bir tuğla fazla.

KOŞUL - SONUÇ İLİŞKİSİ:

- Bir yargının gerçekleşmesinin bir koşula bağlı olması durumudur.
- Koşul gerçekleşirse sonuç da gerçekleşir.
- Koşul gerçekleşmezse sonuç gerçekleşmez.

UZMANLAR
YAYINLARI

Örnek:

- Yağmur yağarsa pikniğe gidemeyiz.
- Yağmur yağınca pikniğe gidemeyiz.
- Yağmur yağdığında pikniğe gidemeyiz.
- Yağmur yağmazsa pikniğe gidebiliriz.
- Parayı veren düdüğü çalar.
- Trafikte yeşil ışık yanmadan geçme.

Örnek:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “koşul” anlamı vardır?

(I) Bacak kaslarınızı güçlendirmek için spor yaparken diz eklemine zarar vermeye dikkat ediniz.

(II) Dizlerinize zarar vermek istemiyorsanız dizlerinizi sert zeminler üzerine koymayınız.

(III) Diz eklemının yükünü artıracığı için uzun yürüyüşlerden, fazla ayakta durmaktan kaçınınız.

Örnek:

(I) İlbaharda ada çayı bahçesine dönen Hoyran'da, denizi gören bir Sanat Evi var.

(II) Sanatçılar konaklıyor bu sakin ortamda.

(III) Bunlar arasında birbirini yakından tanıyan ressamlar, yazarlar var.

(IV) Sanat Evi'nden, en az bir kitabı yayımlanmış yazarlar ve en az bir kişisel sergi açmış ressamlar yararlanabiliyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde koşul söz konusudur?